

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Generál Faucher.

Ke dni 8. října 1924.

Před několika dny uplynulo 50 let od narození francouzského důstojníka, jehož jméno jest úzce spjato s historií naší mladé, tvořící se armády.

Nebylo oslav. Ti, kteří ho znají, jen v tichu vzpomněli jeho osoby, jeho významu a jeho práce, ale tento podivný způsob oslavy byl jistě nejvhodnější a nejlépe odpovídal osobním vlastnostem tohoto rázovitého muže.

Padesát let života!

Každý, kdo tuto řadu let prožije, ohlíží se po svém životě, kriticky se ohlíží a na rtech chví se otázka: „Co jsi za tu dobu vykonal?“

A jak málo jest těch, kteří mohou odpovědět: „Jsem spokojen s prací na své liše!“; a mezi těmito šťastlivci zaujímá přední místo generál Faucher.

Dříve, nežli oceníme jeho osobní vlastnosti, jeho práci a význam pro československou armádu, připomeňme si stručně data jeho života.

Generál Faucher Louis, Eugène narodil se 8. října 1874 v Saivre (Département des Deux-Sèvres).

R. 1894 byl přijat do školy l'École Polytechnique, kterou absolvoval r. 1896 jako poručík (sous-lieutenant) ženijního vojska. Téhož roku počal navštěvovat dělostřelecké a ženijní učiliště ve Fontainebleau a o dva roky později, když studia ukončil, byl jmenován nadporučíkem (lieutenant) a přidělen 7. ženijnímu pluku v Avignonu. U tohoto pluku setrval až do roku 1901, byv v té době povýšen na kapitána.

Roku 1901 kapitán Faucher byl jmenován profesorem na dělostřeleckém a ženijním učilišti ve Fontainebleau. Zde přednášel až do roku 1905, kdy se stal posluchačem na válečné škole v Paříži.

Studium na válečné škole znamenalo pro kapitána Fauchera rozkvět jeho vrozených vojenských schopností a doplněno intenzivní prací přináší roku 1907 plod v podobě diplomu důstojníka generálního štábu.

Příští 3 roky, až do roku 1910, věnoval se kapitán Faucher speciálnímu výcviku, jehož úkol důstojníka generálního štábu vyžaduje.

Hlavně péčota, dělostřelectvo a jezdeckto ho zajímalo, nehledě ke službě u štábu 6. armádního sboru.

Tato dokonalá příprava umožňuje mu zaujmouti již koncem roku 1910 zodpovědné místo v prvním oddělení ministerstva války. Tři roky vykonával úspěšně tuto službu.

Roku 1914 byl jmenován majorem (commandant) a přidělen za velitele praporu 10. ženijnímu pluku.

V mobilisaci 2. října 1914 byl jmenován velitelem ženijních rot 20. armádního sboru a v tomto služebním poměru zúčastnil se všech bitev v Lorraine, Picardii a v Artois. Ve všech bojích tohoto armádního sboru se významně a byl několikrát citován v armádním rozkaze.

Roku 1915 byl jmenován přednostou 3. kanceláře 20. armádního sboru, ale za několik měsíců odchází již k hlavnímu štábu západních armád, kdež pracuje ve 3. oddělení až do roku 1918.

Roku 1918 byl jmenován podplukovníkem a přidělen co zástupce velitele pěšímu pluku č. 49.

Rok 1919 znamená pro podplukovníka Fauchera rozloučení s vlastí. 1. února t. r. byl přidělen francouzské vojenské misi v Československu.

Sotva se jen trochu seznámil s vojenskými poměry, již ho události volaly znova na bojiště, tentokrátě československé.

29. května 1919 byl jmenován náčelníkem štábu skupiny generála Mittelhaussera, která odrazila vítězný útok Maďarů. Za zásluhy v bojích na Slovensku byl podplukovník Faucher jmenován plukovníkem čs. armády a zástupcem náčelníka hlavního štábu. Tuto funkci zastává až dosud.

Dne 2. března 1922 byl jmenován generálem.

Jeho činnost a zásluhy v míru a jeho statečnost ve válce byly oceněny velitelem francouzské a české armády i armád cizích. Generál Faucher jest důstojníkem čestné legie, byl vyznamenán francouzským válečným křížem s palmou, válečným křížem „des Théâtres d'Opérations Extérieures“ s palmou, meziprošpeckou medailí „Vítězství“ atd., válečným křížem československým, belgickým, řádem „Belgické koruny“, řádem „Rumunské hvězdy“, ruským řádem „Svaté Anny“, japonským řádem „Vycházejícího slunce“ atd.

Těchto několik suchých údajů, byť zajímavých, nestačí ovšem k objektivnímu posouzení. Vnější osudy člověka nejsou všechno, jsou mnohdy shodou šťastných okolností a třeba se ptáti po vnitřní hodnotě.

A s této stránky jeví se generál Faucher jako vzor člověka i vojáka.

Neznám prostšího a skromnějšího člověka, který by zaujímal tak významné postavení. Marně byste ho hledali v hlučných společnostech, obklopeného kruhem obdivovatelů, v obřadních síních plných lesku a oficiálnosti, jak to bývá někdy zvykem lidí jeho významu. Jeho místo jest za pracovním stolem a tam ho najdete kdykoliv. Tato skromnost, vyvěrající z rzvího demokraticismu, jest příslovečná, ač o nic méně významnější jsou i jeho ostatní vlastnosti.

Nás, vojáky, zajímá osobnost generála Fauchera hlavně s odborného hlediska, a to jak s hlediska důstojníka, tak i s hlediska organizátora.

Mezi vlastnosti dobrého důstojníka patří především vůle a láska k povolání, kromě mnoha jiných vlastností získaných i vrozených. Vůle a láska k povolání jsou ty nejmarkantnější a jen ten, kdo jest jimi obdařen, jest důstojníkem dobrým.

Se všemi těmito vlastnostmi setkáváme se ve svrchované míře u generála Fauchera.

Jeho vůle — onírající se o bohaté zkušenosti válečné, o vrozený „esprit“, dar, který do kolébky klade krásná Francie svým synům, a o schopnost viděti věci takovými, jakými jsou — proniká každé jeho konání. Naučil se

naši mateřštině, pronikl spleti našeho hospodářského a sociálního života, pronikl duši českého člověka a nezastavil se před žádným problémem. Žádná práce, žádné studium není mu příliš těžkým a sam vykonal, nač mnohým síly nestačily.

Celé jeho okolí zda se býti nabito vůlí, usměrněnou k přesně vytyčenému cíli. Tato elementární síla jest však zabarvena intimitou a radostí, takže cele prostředí jeví se jako krásný harmonicky zladený celek. Není v něm nic rušivého, nic co by bránilo upřímnému a přátelskému vztahu mezi nadřazeným a podřízenými.

Takové prostředí dovedou vytvořiti jen lidé s krásnou duší, duší, která je proniknuta láskou. Není možno, aby takovou vůlí, takovou intenzitou významoval se někdo, kdo nemá lásky k svému povolání, kdo nemá lásky k národu, nebo kdo nevěří v dobro svého díla.

Generál Faucher miluje náš národ a naši armádu a proto jim zasvětil všechny své zkušenosti a bystrost svého ducha. Zajímá se se vzácným pochopením o všechny záležitosti národa, státu a nic neujde jeho pátravému duchu. Je přísným, ale spravedlivým kritikem. Rekli jsme již, s jakou nevšední pečlivostí studuje naše hospodářské a sociální poměry. Tuto obtížnou a vysilující práci dovede oceniti jen ten, kdo zná ty spletité vztahy průmyslu, obchodu a mnoha jiných složek našeho veřejného života k armádě. A o nic jednodušší jsou poměry sociální. Zde třeba zvlášť zdůrazniti zájem generála Fauchera o všechny životní a kulturní otázky důstojníků, poddůstojníků i vojáků a zájem o vojenské školství.

Co taktu, smyslu pro realitu, sebezapření, pile a vytrvalosti je třeba k řešení otázek tak ožehavých a delikátních!

Mnozí zdatní jedinci našeho národa ztroskotali na úskalích, ale ten, který teprve před několika roky překročil po prvé hranice našeho státu, neobeznamen s poměry, takřka bez prostředků začal svoji práci, ten neztroskotal!

Mistrně ovládá celý ten složitý aparát vojenské správy a náčelník hlavy, štábu nemohl najíti k tomu důstojníka vhodnějšího: s jistotou řídí organizaci armády a duše jeho je prochnuta optimismem a vírou v dobrý výsledek.

Význam generála Fauchera jako organizátora není dnes ještě plně doceněn. Je to už vlastnost specificky lidská, že lidé významní jsou ceněni teprve tehdy, když odejdou. Byla by to opravdu ironie osudu, kdyby tentýž úděl stihl i tohoto generála. Až dosud aspoň nebyla jeho organizační činnost v čs. armádě vyzdvížena tak, jak by zasluhovala, a přece její význam jest ohromný. Zde se již nedá mluvit o pouhých schopnostech, to už je tvůrčí síla, hraničící s uměním.

Každý z nás ví, že rok 1920 znamená pro čs. armádu začátek vývoje. Až do té doby nedá se dobře mluvit o organizaci v pravém slova smyslu. Tehdy chyběl úplný materiální podklad a jednotky byly formovány podle okamžité potřeby, bez pevných cílů a plánů. Teprve od roku 1920 začíná práce plánovitá. Od nejprimitivnějších základů začalo se budovati, kámen ke kameni byl přistavován na té velké budově organizace armády a to, co dnes jest již hotovo, vzniklo téměř z ničeho. Neubráníme se podivu, uvědomíme-li si, že tato práce byla inspirována duchem jednoho člověka a že nic se nevykonalo bez jeho vědomí!

Generál Faucher patří mezi ty organizátory, kteří dobře dovedou vystihnouti dobu i prostředí.

Vychován doktrínou francouzskou neaplikuje ji bez rozmyslu. Studium konfigurace našeho státu a celého našeho života umožňuje mu přizpůsobiti tuto doktrínu našim poměrům. Činí to způsobem velmi šťastným a až odstup doby dovolí vojenskému historikovi posouditi jeho práci, pak jistě každý objektivní dějepisec pokloní se před geniálním uměním tohoto generála.

Dnes generál Faucher v tichu a nenáročně dál spřádá síť....

S hlediska československého národa a jeho mladé armády jest si upřímně přáti, aby ještě dlouho uplatňoval své bohaté zkušenosti na místě, jež zastává, a aby všichni následovali tohoto zářivého vzoru pile, oddanosti a skromnosti.

—d—

Podplukovník Jaroslav Němeček.

Předpis říšsko-německého vojska pro polní službu.

(F. H. Felddienst 1924.)

(Verlag Offene Worte. — Charlottenburg.)

Předpis (F. H.) pro polní službu je knížka o 95 stránkách, ve kterých je důmyslně shrnuto vše důležité, co potřebují věděti z polní služby zejména mladší důstojník, poddůstojník a řádně vycvičený voják.

Taktických předpisů pro větší tělesa se dotýká F. H., jen pokud je třeba k všeobecnému porozumění.

Od návrhu polního řádu čs. armády se liší F. H. zejména tím, že budoucí sč. polní řád bude pojednávati hlavně o vyšších jednotkách, o divisi a armádě a o vlastním boji.

Zásadních rozdílů mezi F. H. a předpisy jiných moderních armád téměř není, poněvadž všechny tyto předpisy vyplývají ze zkušenosti poslední světové války.

V následujícím uvádím jen určité podrobnosti, které jsou sice známy i z našeho vojenského výcviku, nejsou však v našich dosavadních předpisech tak určitě vyjádřeny, nebo věci, v nichž se F. H. částečně uchyluje od našich předpisů, nebo které zvláště zdůrazňuje.

I. Vlastnosti vůdců.

„Převaha ve vedení operací, zdatnost jednotlivého muže a výkonnost vojsk vyrovňávají větší počet bojovníků nepřítelových a převahu nepřítelových technických prostředků, a nerozhoduje jen umění nejvyšších vůdců, nýbrž zejména výkonnost nižších a nejnižších podvůdců.“

Pro naše poměry je tato věta zvláště důležitá a poučná. I u nás je záhodno, ba nezbytno, soustřediti všechno úsilí, aby byl vojenský výcvik důstojníků, poddůstojníků a jednotlivých vojinů co nejdokonalejší.

Moderní boj vyžaduje od každého bojovníka nejen znamenitých morálních vlastností, nýbrž, a to již u poddůstojníka, značných taktických znalostí a zručností, kterých lze nabýti jen soustavným vojenským výcvikem.

Je nezbytně nutno, aby se krátké doby, kterou občan prožívá ve vojenské službě, a která zatěžuje státní rozpočet tak ohromnými náklady, využilo plně k získání těchto potřebných vojenských znalostí, aby ani hodina nebyla pro vojenský výcvik ztracena, a aby se z armády vymýtilo vše, co brzdi vojenský výcvik.

Kromě jiných vlastností a rozsáhlých vojenských vědomostí zdůrazňuje F. H. pro vůdce silnou vůli a charakter, schopnost samostatného úsudku, příkladné vystupování před vojskem a udílení rozkazů, mravně bezúhonné chování jak v služebním, tak i v privátním životě a vřelé, lidsky citící srdce, které se vyznačuje neustálou péčí o tělesné i duševní blaho podřízených, jichž jest povinen se zastávat jak vůči vyšším instancím, tak i vůči veřejnosti.

II. Velení a prostředky velitelské.

Kapitola A pojednává o učenění vojsk a o organizačních datech.

Ríšsko-německá pěší divise obsahuje:

- 3 pěší pluky,
- 1 dělostřelecký pluk o třech oddílech po třech bateriích,
- 1 eskadronu,
- 1 prapor zákopnický,
- 1 převěžný oddíl,
- 1 vozatajský oddíl,
- 1 automobilní oddíl,
- 1 zdravotnický oddíl,
- 1 kolonu polní pekárny,
- 1 jatečný oddíl,
- 1 koňský park.

Ríšská jezdecká divise:

- 6 jezdeckých pluků,
- 1 jízdní dělostřelecký oddíl,
- 1 jízdní zákopnický oddíl,
- 1 jízdní převěžný oddíl.

B. Velení — pojednává o způsobu vydávání a plnění rozkazů, zdůrazňuje výhody útoku a bezohledného pronásledování, vysvětluje, kdy jest obrana oprávněna a co jest boj o získání času.

C. Zprávy a hlášení ličí, jak lze zprávy získati a jak třeba upravovati správné hlášení.

III. Průzkum a zajištění.

A. Obsahuje průzkum daleký, blízký, v boji, bližší zajištění, průzkum dělostřelecký a průzkum technický.

Pro naše poměry jsou zajímavé články o pěchotě, která za nedostatku letectva a jízdy obsazuje důležité body vpředu, zejména pozorovatelný.

F. H. sice zdůrazňuje důležitost cyklistických oddílů pro podobné účely, přiznává však, že tento prostředek bývá i nespolehlivý, neboť výkonnost jeho značně závisí na jakosti cest, na stoupání, na počasí a na větru proti jízdě.

B. Zajištění na pochodu.

Délka říšské pěší divise, pochodující po jedné silnici, je 18 km, vzdálenostní mezery předvojových částí v to počítajíc.

Rozvinutí pěší divise z tohoto pochodového proudu trvá 4 hodiny, pěšího pluku 1½ hodiny.

Přibližovací pochod, jak naň nazírá moderní francouzská doktrína, není v F. H. vůbec obsažen. Asi proto, že německé taktické předpisy (Führung und Gefecht — Berlin 1923) — považují postup od úseku k úseku již za bojovou fázi útoku.

O rozčlenění pochodového proudu v menší části se zmiňuje F. H. jen v pozdější kapitole při ochraně proti letounům.

Předvoj se člení v předvojové jezdeckto, předvojový houfec (Vortrupp) a **předvojový houf** (Haupttrupp).

Předvojovému houfci mohou být přiděleny čtyři minomety nebo jednotlivá děla.

Silnější předvojový houfec vysílá na 400—500 m vpřed 1 rotu (Spitzenkompanie) a tato, opět na několik set metrů, předvojovou pěší hlídku (Infanteriespitze), sestávající z důstojníka a z 1—2 bojových skupin, třeba-li, i s lehkými kulomety. Výhodné je přidělit předvojové hlídce pancéřová auta. Na 1500 m před pěší předvojovou hlídkou jede předvojová hlídka jezdecká (Kavalleriespitze).

Zajímavé je, jak podrobně se F. H. zabývá předvojovou hlídkou. Je jisté účelné, aby mladý důstojník již předem věděl zcela jasně, jak má jednat v prve kritické chvíli při setkání s nepřítelem, aby nebyl později obviňován, že nesprávné chování předvojové hlídky způsobilo neúspěch vlastního vojska. F. H. stanoví:

Pěší předvojová hlídka a jezdecká předvojová hlídka se člení a chovají jako obyčejné hlídky.

V pohybu kupředu se řídí podle vojenské části, k níž patří.

Když je předvojová hlídka napadena nepřátelskou palbou, opustí silnici a kryje se.

Zastaví se a rozmyšletí se, co dělati, je chybou.

Velitel předvojové hlídky zařídí toto:

1. Ihned pošle krátké hlášení vojenské části, která následuje za předvojovou hlídkou.

2. Vyšle nalevo, nebo napravo, nebo na obě strany kolem nepřítele několik mužů, aby zjistili, která část nebo jednotka následuje, a je-li nepřítel osamocen, aby mu po případě zatarasili ústup.

Velitel předvojové hlídky často doprovází některou z těchto obchvatných skupin.

3. Zanechá 2—3 muže poblíž komunikace, aby nepřítele pozorovali a na jeho střelbu odpovídali vlastní palbou.

4. Co je o nepříteli zjištěno nového, nutno ihned hlásiti.

Již to je úspěchem nepřítelovým, jestli se mu zdáří jen na okamžik zdržeti pohyb našich vojsk.

Velitel pochodujícího tělesa má vždy, již před nastoupením pochodu, naříditi, jak se má předvojová hlídka zachováti k nepřátelským pancéřovým automobilům.

Předvojová hlídka musí věděti, má-li blížící se pancéřový automobil co nejrychleji hlásiti jezdcem a raketou, a pak jej propustiti, či uzavřiti mu zpáteční cestu, či má-li automobil zdržeti.

Další články se týkají bočné ostrahy a zadního voje.

D. Zajištění odpočívajících vojsk.

Zřizují-li se semknuté přední stráže, člení se v zálohu předních stráží a v roty na předních strážích (Vorpostengruppen), a ty předsunují pak na cesty a na důležité body polní stráže, buď družstva nebo i čtyři.

Polní stráž mohou se přidělit kulomety, minomety nebo jednotlivá děla.

Před polní stráž jsou asi 500 m vpřed vysunuti dvojí strážci (Doppelposten), na některých místech strážci, vedení poddůstojníkem (Unteroffiziersposten).

Kromě toho pečuje o přímé zajištění polní stráže jeden nebo více vojinů, majících službu u zbraní (Posten vor Gewehr).

Neobsazený prostor mezi polními strážemi (strážci) je střežen pohyblivými hlídkami.

E. Hlídky — strážci.

Tato kapitola obsahuje opět velmi zevrubné předpisy.

IV. Pochod.

Vojska pochoduji v proudech. Daleko od nepřítele v menších svazcích a podle zbraní.

Blízko nepřítele v smíšených proudech; plynové masky jsou připraveny.

Normálně pochoduje pěchota v čtyřstupech, jezdecktvo po dvou, cyklisté po dvou nebo jednotlivě za sebou.

Další články se týkají **spojení za pochodu, přísné pochodové kázně, pochodu na špatných nebo zasněžených cestách, za ostrého větru, velkého vedra, tuhé zimy, pochodu nočních, přechodu po válečných mostech a přepravy přes vodu.**

V. Ubytování a táboření.

Předpisy obdobné jako u nás. Zvláště se zdůrazňují **ochrana proti letounům a hygienická opatření.**

VI. Maskování (Tarnen).

Tato kapitola je zvlášť zevrubně zpracována. Rozeznává **využití terénu, jeho formy, barvy, porostu, osvětlení a stínu — a maskování umělé.**

Dělí se v maskování **proti pozorování pozemním a vzdušnému.**

Maskování umělé:

a) Prostředky vzaté z přírody, jako větve, křoví, chumáče trávy, porost na předprsni.

b) Polní barva stejnokroje, sněhové pláště, natření a pomalování děl a povozů, stanů, zvláštní síť (Tarnnetze).

c) Seskupení ve zvláštní nepravidelné útvary, postup vpřed skoky, skupinami, plazením, rozčleněním pochodových proudů, nočními pochody.

d) Klamně stavby, napodobení výstřelu dělového.

Proti vzdušnému pozorování:

Letec postřehuje zvláště:

a) Světelné záblesky, jako při dělovém výstřelu, požáry, osvětlené osady a nádraží, ohně v tábořích, odrazy slunce na lesklých předmětech výzbroje, oknech a vodních plochách;

b) význačné barvy — bílý kouř, mraky prachu, shromažďující se vojska, tvořící tmavé skvrny na světlých plochách, pochodujiící proudy uprostřed bílé silnice, čerstvě vyházenou zemi na tmavém podkladě;

c) nápadné tvary — do čtverce postavené oddíly vojsk, seřazené vozové parky, pravidelné řady pyramid, zákopy vybudované přímočárně.

Klidné pohyby nejsou nápadné, prozradí se však zviřeným prachem. Vlhký vzduch omezuje pozorování; zejména chrání temnota, nemá-li letec osvětlovacích bomb.

Další články líčí zevrubně, co, kdy a jak třeba maskovati.

VII. Doprava a zásobování.

A. Plukovní trén (Troß) lehké kolony a zásobovací kolony (Nachschubkolonnen).

Zásobovací kolony se pohybují normálně v pásmu, které není ohroženo nepřátelskou střelbou, lehké kolony až k hranicím donosnosti zbraní nepřátelské pěchoty, plukovní trén všude, kde je pohyb ještě vůbec možný.

Plukovní trén se člení v bitevní, proviantní a zavazadlový. Bitevní trén pochoduje na konci vojskového tělesa, seřazen po oddílech. Rota, která odbočí, vezme si bitevní trén s sebou.

V boji se bitevní trén sloučí v praporech nebo v plucích. Bitevní vozy pěších rot odjedou na místo sloučení, až když byly s vozů složeny lehké kulometry a střelivo. Stejně i vozy zákopnických a spojovacích rot, na nichž je naložen materiál, jehož nebylo vpředu v boji zapotřebí.

Jezdecký bitevní trén pochoduje obyčejně sloučen na konci pluku nebo brigády. Výzvedné eskadrony a divisní eskadrony mají právo samostatně disponovati svým bitevním trénem.

Dělostřelecký bitevní trén následuje na konci dělostřeleckých oddílů. Jakmile zajedou baterie do posic, umístí se jejich bitevní trén poblíže kolesen.

Veliteli zásobovacích a zavazadlových trénů jsou důstojníci a poddůstojníci a mají cyklisty neb motocyklisty. Při pochodech blízko nepřítele je proviantní trén sloučen v divisi ve zvláštní odřad, rovněž tak i zavazadlový trén; jejich pohyby se řídí zvláštními rozkazy, podobně jako u nás.

U každého vozu proviantního nebo zavazadlového trénu smí pochodovati jen jeden nebo dva muži, jimž je svěřen dozor nad nákladem. Všichni ostatní poddůstojníci a vojíní, seřazení podle příslušných praporů, pochoduji v semknutém oddílu, jak to nařídí velitel proudu. Jednotliví vojíní smějí sednouti na povozy, jen vykáží-li se písemným povolením velitele rot, praporu a p., k jehož útvaru

povoz patří. Na vyšší rozkaz vyžadují si tělesa svých proviantních a zavazadlových vozů jezdců nebo cyklistů u velitele sloučeného trénu.

Lehké kolony dopravují střelivo a technický a spojovací materiál ze zásobovacích kolon plukovním bitevním trénům, kdežto plukovní proviantní a plukovní zavazadlové trény se doplňují ze zásobovacích kolon přímo.

a) Lehká pěší kolona — jedna u každého pluku — veze střelivo pro veškeré zbraně pěchoty (baterie pěchoty v to čítajíce), granáty ruční a na pušku, prostředky pro spojovací a signální službu, ostatní drát a prostředky k maskování (Tarnmittel).

b) Lehká dělostřelecká kolona — jedna u každého dělostřeleckého oddílu — veze střelivo.

c) Lehká zákopnická kolona — jedna u každého zákopnického praporu — veze nářadí pro rychlou stavbu mostů, střelivo pro pušky, prostředky pro spojovací a signální službu a zákopnické nářadí všech druhů.

Lehké kolony pochodují obvykle na konci proudu bojových útvarů, někdy hned za svými vojenskými tělesy. Za boje bývají předsunuty a umístí se obvykle za kolesnami a bitevními trény. Ubytovány jsou pokud možno v ubytovacím prostoru vojenských těles, k nimž patří.

Zásobovací kolony se člení v kolony s koňským potahem (Fahrkolonnen), automobilní kolony, kolony soumarů, koňské parky, polní pekárny a jatečné oddíly.

Kolona s koňským potahem dováží potřeby všech druhů. Pro dopravu vojenských oddílů se jí normálně nepoužívá. Kolona se skládá ze 40 dvojspřežných vozů vzoru 95 a uveze 30 tun nákladu. Průměrná výkonnost 25 km denně.

Aby byly vozatajské kolony jezdeckých divisí pohyblivější, mají čtyřspřežné vozy.

Automobilní kolona má 10 nákladních aut, uveze 30 tun rychlostí 12 km za hodinu a hodí se i pro dopravu vojsk. Výkonnost v kritických situacích i více než 100 km denně.

Kolona soumarů — pro horský trén — unese až 5 tun (pro soumara 50–80 kg), potřebuje 12–13 minut, aby ušla 1 km cesty. Stoupá-li nebo klesá-li terén příkře, nutno připočísti hodinu na 400 m výškového rozdílu.

Nejmenší stav koňského parku je 20 koní jezdeckých, 33 tažných lehkých a 8 těžkých.

Úkol pekárny a jatečného oddílu je tentýž jako u nás.

Většina zásobovacích kolon je sloučena v jeden odřad. Kromě toho jsou ještě kolony v odřadu nezařazené.

Automobilní kolony se přemisťují po dobrých silnicích skoky za vojsky.

Schyluje-li se k boji, utvoří zásobovací kolony, na kterých jsou naloženy střelivo a bojové prostředky, zvláštní bitevní odřad a k němu se obvykle přičlení polní nemocnice, koňská nemocnice a nějaká kolona se zásobami potravin.

Další články obsahují nařízení o pohybu kolon, o ochraně proti letounům a za ubytování.

Mužstva kolon smí se jen výjimkou použití k skládání a nakládání. Této doby má mužstvo využít, aby čistilo, krmilo a napojilo koně a dalo do pořádku povozy.

Na žádost důstojníků zdravotnické služby jsou povozy nebo kolony, vracějící se s prázdným s fronty, povinny naložit a odvésti raněné a nemocné (kromě nakažlivé nemocných), jestliže se tím nezdrží, aby dosáhly cíle, kam mají v určitou hodinu dospět. Malá zajižďka neopravňuje, aby se žádosti nevyhovělo.

B. Jak zacházeti se střelivem a jak je uložit v skladech.

Kapitola obsahuje zevrubné předpisy, týkající se zejména prohlídky střeliva v poli (zvláště zapalovačů) ve dnech, kdy vojska odpočívají.

Při pojednávání o zařízení skladišť střeliva jsou přesně vyznačena opatření proti výbuchům a proti vzniku požárů.

V článcích, jak zřizovati výdejní střediska, se důrazně žádá, aby byli včas předem vysláni důstojníci nebo poddůstojníci s několika jezdci, kteří se s příjemcem přímo dohodnou, oznámí, kdy přijedou vozy se střelivem, a přesně se informují, kdy a kde bude střelivo vydáváno, jaké jsou cesty příjezdu a odjezdu, jak vypadá místo, kde se bude střelivo překládati, nebo kde se vyprázdněné vozy shromáždí.

Aby cesty nebyly ucpány, nutno překládati stranou od komunikací. Neshromažďovati příliš mnoho povozů na jednom místě, se zřetelem na nepřátelské letouny!

Má-li se střelivo zavézt bateriím do posic, je baterie povinna dodatí vůdce.

Obyčejně zastaví povozy za baterii na místě dříve určeném, a mužstvo baterie donáší střelivo k dělům. V kritických okamžicích jsou však muniční vozy povinny zajet až do palebné čáry i v účinné nepřátelské palbě.

Nenaleznou-li některá kolona příjemce, jemuž měla střelivo dodat, je povinna ihned se spojit s velitelem, jenž rozkázal vydati střelivo.

C. Jak zacházeti s potravinami.

Zde se liší, jak nakládati na povozy chléb, maso, uzeniny, kávu, rýži, mouku, luštěniny, sůl, oves, konzervy a jiné, jaké vlastnosti mají mít tyto potraviny a jak třeba je chránit, aby se nezkažily.

Další články obsahují pokyny o vydávání a přijímání potravin a povinnosti zásobovacího důstojníka.

VIII. Zdravotnická služba.

Vojenské části, nemající v svém počtu lékaře, patří vždy bez dalšího nařízení do okrsku působnosti lékaře nejbližšího vojenského oddílu.

Nosiče nemocných jen službu pomocného zdravotnictva mají rotý pěší, kulometné, minometné, zákopnické a baterie. Ostatní útvary vycvičí pomocné nosiče raněných; tito nosiči však konají i jiné služby.

Každý příslušník armády má v předním cípu bluzu dva balíčky obvazů a na krku zavěsenu legitimační známku.

Každý pěší a zákopnický prapor má vůz pro nemocné s 9 nosítky a zdravotnický vůz pro materiál. Zdravotnický materiál jezdeckých pluků je naložen u každé eskadrony na zvláštním nosném koni, u plukovního štábu na zvláštním zdravotnickém voze. Ostatní vojska mají nosítka a zdravotnický materiál v bednách nebo torbách na různých povozech. U všech vojsk jsou v plukovním zavazlovém trénu deky a brániční pásy pro nemocné.

U velkých jednotek patří k zdravotnické službě zdravotnické rotý, polní nemocnice a zdravotnické automobilní kolony.

Sběrny nemocných na pochodech, místní ošetrovny a místní nemocnice za několikadenního ubytování se zřizují jako u nás.

Nejsou-li za boje zřízena plukovní a praporeční obvaziště, nebo jsou-li příliš vzdálena, zřídí se v bojové čáře hnízda pro raněné.

Zdravotnická rota zřizuje hlavní obvaziště (což jest totéž jako u nás divisi ústřední obvaziště) a přednese nosiče raněných a vozy na vyčkávací místa (Wagenhalteplätze) nebo až na místa ztrát.

Personálu zdravotnické roty se užívá pro odvážení raněných jak s plukovními obvazišti, tak i přímo s bojištěm.

S plukovními obvazišti odvázejí do hlavního obvaziště raněné, neschopné pochodu nemocniční vozy vojenských těles a zdravotnické rotý, zdravotnická automobilní kolona a všechny ostatní volné povozy a kolony.

Ranění, odcházející do sběrný pro lehce raněné, vezmou s sebou zbraně a trochu střeliva.

Polní nemocnice se zřizují až za bojovým pásmem.

Kromě zdravotnického personálu smějí pomáhati jiní vojíní odvážeti raněné jen na rozkaz představeného, a musí mít písemné potvrzení, podepsané důstojníkem, a musí se navrátiti ihned na bojiště, jakmile vykonali daný rozkaz.

Po boji prohlédá každý oddíl bojiště v nejbližším okolí, pohřbí mrtvé, pošle velitelství pluku legitimace mrtvých, jejich cenné věci, písemnosti (zejména vojenské) a výzbroj, sepiše seznam pohřbených a doplní jej jednoduchým náčrtkem, ze kterého je patrné, kde byl kdo pohřben.

Z předpisů pro zdravotnickou službu je patrná snaha, zachrániti a odvézt každého raněného, děj se co děj.

IX. Zvěrolékařská služba obsahuje obdobné předpisy jako u nás.

Ke konci F. H. jsou ještě tři krátké kapitoly o čtení map (X.), o orientaci v terénu (XI.), a o kreslení situačních náčrtů (XII.).

V textu knížky je obsaženo 19 náčrtů, většinou schematických.

Škpt. R. WOLF:

Vojenská síla a vojenské rozpočty států zastoupených ve Společnosti národů v roce 1923.

Společnost národů vydala koncem minulého roku v Ženevě dvě zajímavé statistické publikace: *Enquête statistique sur les armements nationaux*. První týká se vojenských sil (Forces militaires, navales et aériennes en temps de paix 1923) a druhá vydání rozpočtových (*Dépenses budgétaires pour la Défense nationale 1921—1923*). Statistika

zpracována byla zvláštní stálou komisí na základě dat, která došla od jednotlivých států v letech 1923. Jsou to tedy data nejoficiálnější. Podáváme zatím stručný přehled nejdůležitějších a nejzajímavějších údajů, slibující pro příště přinést o některých státech data podrobná. Data rozpočtová týkají se i států ve Společnosti nezastoupených.

Albánie.

Počty:

důstojníků	355
mužstva	7.202
četnictva	3.134
celkem	10.691
personál letecký	39
celkem	10.730

Materiál:

pušek a karabin	10.149
pistolí a revolverů	542
lehkých kulometů	216
letounů	6

Každý albánský občan bez výjimky jest povinen sloužiti. Povinnost vojenská jest aktivní a záložní a trvá od 18. do 50. roku.

Anglie.

Počty vojska pozemního:

armáda britská	228.100
— indická	173.900
vojsko kanadské	7.000
— australské	1.600
— novozélandské	500
— jihoafrické	1.750
— západoafrické	5.150
— východoafrické	5.450
celkem	423.450

Z toho jest:

ve Velké Británii	114.700
v Indii	224.800
v koloniích a dominiích	36.750
v území zabraném	47.200
celkem	423.450

Materiál:

pušek a karabin	236.500
pistolí a revolverů	36.835
kulometů lehkých a těžkých	9.920
děl a houfní	960
tanků	145

Počty letecké:

důstojníků i mužstva	30.215
----------------------	--------

Materiál letecký:

letounů bombardovacích	241
— stíhacích	117
— pozorovacích	219
— různých	22
celkem	599

Síly námořní:

počet lodních jednotek	364
celková tonáž tun	1.210.015
personál	99.500

Rozpočet na rok 1923 150,424.000 lib. št.

Rozpočtový rok počítá se od 1. dubna do 31. března.

Belgie.**Počty:**

důstojníků	5.761
mužstva	121.000
četnictva	6.088
celkem	132.849

Z toho slouží:

doma	113.261
v koloniích	19.588
celkem	132.849

Materiál u jednotek:

pušek a karabin	98.092
pistolí a revolverů	13.610
lehkých kulometů	2.999
těžkých kulometů	948
děl, houfnic a mozdířů	679
tanků	24

Materiál ve skladištích:

pušek a karabin	200.151
pistolí a revolverů	9.859
lehkých kulometů	900
těžkých kulometů	387
děl a houfnic	244

Síly námořní:

počet lodních jednotek	18
personál	750

Síly letecké:

letek balonových	4
— leteckých	23
personál	1990
balonů	8
letounů bombardovacích	24
— stíhacích	50
— pozorovacích	115

Rozpočet na rok 1923 645,263.000 fr.

Rozpočtový rok souhlasí s rokem občanským.

Bulharsko.**Počty:**

důstojníků	1.083
mužstva	12.901
četnictva	5.915
celkem	19.899

Materiál:

pušek a karabin	37.950
děl, houfnic a mozdířů	219

Podle smlouvy Neuillyské smí mítí Bulharsko
vojska celkem 33.000.**Čína.****Počty:**

důstojníků	103.000
mužstva	1.500.000
četnictva	4.400
celkem	1.607.400

Materiál:

pušek a karabin	750.000
pistolí	70.000
pušek automatických	3.000
děl	3.100

Přibližné vydání na vojsko 207,000.000 čm. dolarů.

Dánsko.

Počty:

důstojníků činných	653
— zál. (slouží jen 1 měsíc ročně)	460
poddůstojníků činných	628
— zál.	695
mužstva (ročně svolávané)	8.625

Materiál:

pušek a karabin	86.780
pistolí	3.965
lehkých kulometů	930
těžkých kulometů	28
děl	385

Síly letecké:

letounů pozorovacích námoř.	26
personál	63

Letectvo armády pozemní jest ve stadiu vývoje a má jen aparáty školní.

Vydání na výcvik armády 1923 — 30,796.564 K.

Celkový rozpočet na národní obranu — 60 mil. 002.000 K.

Rozpočtový rok počíná se 1. dubnem a končí 31. březnem.

Francie.

Počty:

důstojníků	33.685
mužstva	625.419
četnictva	28.000
celkem	687.104

Z toho slouží:

doma	353.200
v koloniích	202.300
v zabraných územích	131.604
celkem	687.104

Materiál:

pušek a karabin	508.000
pistolí a revolverů	145.000
lehkých kulometů	15.800
těžkých kulometů	6.900
děl, houfnic a moždířů	2.261
tanků	1.377

Síly námořní:

počet lodních jednotek	224
celková tonáž, tun	481.873
personál	58.537

Síly letecké:

balonů řiditelných	15
balonů upoutaných	42
letounů bombardovacích	452
— stíhacích	362
— pozorovacích	728
motorů letadlových na výměnu	755
personál letecký	34.605

Rozpočet na r. 1923 — 5.559,513.000 fr.

Rozpočtový rok souhlasí s rokem občanským.

Finsko.

Rozpočet na r. 1923 — 402,625.000 fin. marek.

Rozpočtový rok souhlasí s rokem občanským.

Holandsko.

Počty domácí:

důstojníků	1.676
poddůstojníků	4.055
mužstva	21.386
četnictva	1.972
celkem	29.089

Materiál domácí:

pušek, karabin a pistolí	21.200
těžkých kulometů	572
děl, houfnic a mozdířů	304

Síly letecké domácí:

letounů stíhacích	18
— pozorovacích	54
personál	354

Počty koloniální:

důstojníků	1.200
mužstva	35.000
četnictva	10.400
celkem	46.600

Materiál koloniální:

pušek a karabin	47.970
pistolí a revolverů	3.020
lehkých kulometů	162
těžkých kulometů	107
děl, houfnic a mozdířů	313

Síly letecké koloniální:

letounů stíhacích	6
— pozorovacích	24
personál	195

Síly námořní:

počet lodních jednotek	61
celková tonáž, tun	46.900
personál	7.935
námoř. letounů stíhacích	19
— letounů pozorovacích	46

Rozpočet na rok 1923 — 105.336.000 hol. zl.
Rozpočtový rok souhlasí s rokem občanským.

Italie.

Počty:

důstojníků	18.000
mužstva	230.000
karabiníků	60.000
celkem	308.000

Z toho slouží:

doma	303.600
v koloniích	4.000
v zabraném území	400
celkem	308.000

Materiál:

pušek a karabin	268.600
pistolí a revolverů	81.400
těžkých kulometů	1.818
děl, houfnic a mozdířů	1.748

Síly námořní:

počet lodních jednotek	256
celková tonáž, tun	342.400
personál	42.529

Rozpočet na rok 1923—24 — 3.076,519.000 lir.

Rozpočtový rok počíná 1. červencem a končí 30. červnem.

Japonsko.

Počty pozemní armády:

důstojníků	16.879
mužstva	216.114
četnictva	2.063
celkem	235.056

Z toho slouží:

doma	195.861
v koloniích	38.590
jinde	605
celkem	235.056

Materiál:

pušek a karabin	169.473
pistolí a revolverů	8.935
lehkých kulometů	1.000
těžkých kulometů	1.000
děl, houfnic a moždířů	1.427
tanků	15

Síly námořní:

počet lodních jednotek	195
celková tonáž, tun	568.885
personál	67.800

Síly letecké:

letounů bombardovacích	18
— stíhacích	174
— pozorovacích	356
celkem	548
personál letecký	5.711
řiditelných balonů	2
upoutaných balonů	10
personál balonový	455

SHS.

Počty:

důstojníků	6.740
mužstva	109.000
celkem	115.740

Materiál:

pušek a karabin	90.000
pistolí a revolverů	5.800
lehkých kulometů	1.468
těžkých kulometů	370
děl	658

Síly letecké:

letounů stíhacích	6
— pozorovacích	10
personál letecký	90

Síly námořní:

počet lodních jednotek	26
celková tonáž tun	8.157
personál	3.185

Lucembursko.

Počty:

důstojníků	7
mužstva	289
četnictva	182
celkem	478

Materiál:

pušek	430
pistolí	200
těžkých kulometů	3
děl	5

Maďarsko.

Počty:

důstojníků	1.750
mužstva	33.250
četnictva	12.000
celkem	47.000

Materiál:

pušek a karabin	53.360
pistolí	11.757
kulometů a pušek autom.	525
děl, houfnic a moždířů	175
Vydání na rok 1922—23 činilo	21.360.606 šv. franků.

Norsko.

Počty armády pozemní:

důstojníků	88
mužstva	2.336
celkem	2.418

Materiál:

pušek a karabin	3.745
pistolí a revolverů	777
těžkých kulometů	62
děl a houfnic	11

Síly letecké:

jen letouny školní — počet neudán	
personál	60

Síly námořní:

počet lodních jednotek	55
celková tonáž tun	27.900
personál	1.200

Rozpočet na rok 1923—24 — 46.865.000 K.

Rozpočtový rok počíná se 1. červencem a končí 30. červnem.

Polsko.

Síly pozemní armády neudány.

Síly letecké:

letounů bombardovacích	36
— stíhacích	36
— pozorovacích	54
celkem	126
personál letecký	1700
balonů upoutaných	6

Síly námořní:

počet lodních jednotek	128
celková tonáž tun	164.560
personál	17.000

Rozpočet na rok 1923 — 2.554.512.070 marek.

Rozpočtový rok souhlasí s rokem občanským.

Rakousko.

Počty:

důstojníků	1.500
mužstva	28.500
četnictva	8.635
policie	7.085
celkem	45.720

Materiál:

pušek a karabin	34.500
pistolí a revolverů	4.506
kulometů lehkých	252
— těžkých	198
děl a houfnic	90

Recko.**Počty:**

důstojníků	5.558
mužstva	63.007
četnictva	17.868
celkem	86.433

Počet materiálu neudán.

Síly námořní:

počet lodních jednotek	7
celková tonáž tun	52.480
personál	9.350

Síle letecké:

letounů	6
personál letecký	40

Spojené státy americké.

Rozpočet na rok 1923—24 — 568,822.000 dol.

Rozpočtový rok počíná se 1. červencem a končí 30. červnem.

Švédsko.**Počty:**

důstojníků	2.384
poddůstojníků	2.392
mužstva	10.574
celkem	15.350

Materiál:

pušek a karabin	38.000
pistoli a revolverů	7.000
těžkých kulometů	100
děl	172

Síly letecké:

letounů stíhacích	40
— pozorovacích	25
personál letecký	324
balonů upoutaných	4

Síly námořní:

počet lodních jednotek	115
celková tonáž tun	81.391
personál	13.805

Rozpočet na rok 1923—24 — 149,941.000 K.

Rozpočtový rok počíná se 1. červencem a končí 30. červnem.

Švýcarsko.**Počty:**

důstojníků	6.600
mužstva	100.000
celkem	106.600

Materiál:

pušek a karabin	75.000
pistoli a revolverů	15.000
těžkých kulometů	1.000
děl, houfnic a moždířů	416

Síly letecké:

letounů stíhacích	60
— pozorovacích	100
personál letecký	1.200
balonů upoutaných	9

Rozpočet na rok 1923 — 77,848.000 fr.

Rozpočtový rok souhlasí s rokem občanským.

RŮZNÉ.

Oslava 500. výročí Jana Žižky v Litevsku.

K uctění památky národního bohatýra českého Jana Žižky z Trocnova Vojenská Vědecká Společnost v Kaunas uspořádala dne 11. října v místnostech litevských důstojníků „Ramové“ přednáškový večer.

V přítomnosti litevského ministra vojenství, vysokých hodnostářů vojenských, důstojníků litevské armády, dra Basanavičiuse, vynikajícího to kulturního pracovníka litevského, universitních profesorů a j., zahájil zasedání předseda Vojenské Vědecké Společnosti generál Radus-Zenkavičius, který několika vřele procitěnými slovy vzpomnul velkého vojevůdce českého a přítele národa litevského, Jana Žižky, a zdůraznil, že dnes shromáždili se tu, aby si vzpomněli, jaké byly styky mezi Litevci a Čechy, a aby vzdali zaslouženou čest starým hrdinům.

Slova ujal se potom vrchní intendant litevské armády Grudzinskas a výstižným způsobem vyličil nespořádané náboženské poměry té doby, vývoj hnutí husitského, slavné činy Jana Žižky na poli bitevním a jeho státnickou činnost a tragickou smrt. Zvláštní pozornost věnoval také charakteristice Žižky, při čemž jmenovitě zdůraznil jeho nezištnost, neohroženost, demokratické citění i sebeobětování pro vysoké ideály národní, náboženské a lidské vůbec.

O vzájemných stycích česko-litevských promluvil přednosta zdejšího úřadu. Stručně nastínil hlavní etapy vývoje a obsáhleji se dotkl potom vojenských, politických a kulturních styků česko-litevských kontem 14. a 15. století, hlavně v době Žižkově, v níž se zvláště upevnil vzájemný přátelský poměr.

O Žižkovi jako vojevůdci a jeho taktice válečné promluvil major Griganavičius. Poutavým způsobem líčil organizaci husitských vojsk, jich výzbroj a způsob válčení.

Při této příležitosti třeba konstatovat, že Grudzinskas a Griganavičius jsou absolventi vojenských škol československých.

U příležitosti 500. výročí smrti Jana Žižky litevský tisk přinesl obsáhlé úvodníky a články s podobiznou podle námětů různých českých umělců.

„Lietuva“ (oficios) č. 230 líčí mládí a vojenskou dráhu Jana Žižky, jak z obyčejného bojovníka stal se obávaným vůdcem husitských vojsk,

vždy vítězným, způsob boje a výzbroj jeho šiků a tragickou smrt velkého hrdiny.

„Rytas“ (křest. demokr.) č. 230 mezi jiným vzpomíná účasti Žižky v bojích pod Grunvaldem. V tomto zápase smísila se krev litevských a českých hrdinů, zapisujíc tak v knize světových dějin sjednocení těchto dvou národů a pěknou vzpomínku na jich přátelské styky.

„Lietuvos Žinios“ (nár. soc.) č. 230 v úvodníku „Jan Žižka“ vzpomíná neutěšených církevních poměrů koncem 13. a začátkem 14. století, vystoupení Jana Husí proti zlořádům v kruzích katolického duchovenstva a jeho upálení v Kostnici, vzplanutí velké vojny za uhájení ideálů náboženských a národních, velkého vůdce husitských vojsk a přítele litevského knížete Vitolda, Jana Žižky, jeho slavných činů i smrti.

„Lietuvos Žinios“ (nár. soc.) č. 231 v článku „Český hrdina Jan Žižka“ poznamenává, že 500. výročí smrti velkého vůdce vojenského uctí také přátelé v Litvě přednáškovým večerem v místnostech domova litevských důstojníků za účasti zástupce RCS v Litvě a litevských důstojníků-absolventů čsl. vojenských škol. Dále přináší stručný životopis.

„Echo“ č. 276 líčí upálení Jana Husí v Kostnici, vzplanutí zápasů českého národa s odvěkým nepřítelem Slovanstva — Němci a vítězné boje Jana Žižky.

„Klaipėdos Žinios“ (oficios Klaipėdské oblasti) č. 212. „Přátelský nam československý stát oslavoval 11. října 500. výročí smrti vynikajícího vůdce národa a osvoboditele Jana Žižky. Význačná dějinná událost, před 500 lety Čechy i Litva byly v přátelských stycích a nyní obdrževše samostatnost, pocitily sympatie starého přátelství a tak srdečné styky těchto zemí stále se upevňují, nehledě k tomu, že jsou od sebe značně vzdáleny.“

„Lietuva“ (oficios) č. 231 přináší podrobný referát o přednáškovém večeru, pořádaném k uctění památky bohatýra Jana Žižky Vojenskou Vědeckou Společností. Zejména věnuje velkou pozornost přednášce přednosty zdejšího úřadu o stycích česko-litevských před 500 lety a otiskuje z ní hlavní myšlenky.

„Lietuvos Žinios“ č. 233 zmiňuje se o přednášce přednosty zdejšího úřadu o česko-litevských stycích

a poznamenává, že by referáty všech řečníků vydané tiskem měly být všemi čteny. Galia.

Dopravní letoun vojenský sestrojen byl v Anglii a podroben nedávno zkoušce v Martleshamu. Jest to dvou-plošník s rozpětím 32 m, dlouhý 21 m, váží celkem 8250 kg. Jest konstruován z ocelových trubek, křídla jsou dřevěná a může dopravit 25 vojáků s výstrojí. Zcela vpředu jest místo pro pilota a technika. Aparát jest opatřen dvěma motory Napierovými o 450 HP. [B. B. VIII]

Velké manévry v Anglii budou letos provedeny po první po desíti letech. Účastní se jich čtyři pěší divise, dvě brigády dělostřelecké, dva prapory tanků a letecká brigáda [RJ VIII].

Pancíř, který by vojínovi chránil prsa, břicho a záda, zkoušen je v Americe. K jeho výrobě bylo užito ocele, niklu a manganu [RJ VII].

Tank, který manévruje na zemi i ve vodě, byl sestrojen v Americe. Zkoušky konané před gen. Pershingem, vysoký-

mi vojenskými hodnostáři a četnými vojenskými přidělenci z ciziny, dopadly velmi dobře [RJ VIII].

Pěšákově břemeno zmenšiti co nejvíce jest snahou vedoucích činitelů americké pěchoty. Nedávne zkušenosti dokazaly, že lze pěšákově břemeno snížit až na 22,7 kg. Helma, maska, plášť a rezervní porce, celkem 7,7 kg, nejsou nesený za pochodu pěšákem, ale vezeny trénem. Stejně bylo usouzeno, že je zbytečné, aby pěšák s sebou nosil sto nábojů. Dvacet jich stačí v normální době, doplněk obdrží v pásmu bojovém. Pro lehký kulomet v normální době stačí 60 nábojů. Předpokládá to ovšem, aby trén byl automobilový [RJ IX].

Novou školu aviatickou založili Němci v Hanoveru. Bude řízena pilotem malého rozkladacího letounu, který od r. 1916 do r. 1918 doprovázel pomocný křižák „Wolf“ v jižních vodách. Školy aviatické existují již v Münsteru, Berlíně, Mnichově, Vratislavi, Würzburgu, Heidelbergu, Lipsku a Královci [BB VII]. Wf.

Z NAŠICH REVUÍ.

Vojensko-technické zprávy MNO. č. 5.

Kpt. Zelinka v článku „Stanovení průběhu tlaku plynů v hlavní ručních zbraních“ podává příspěvek k řešení vnitřní balistiky ručních zbraní, která, doposud není důkladně probádána. Článek je doložen četnými diagramy, dosvědčujícími svědomitost autorovu.

Stkpt. Ing. Petřílka rozhovuje se o normalisaci průmyslu, hlavně válečného. Prozrazuje, že již r. 1922 zaslal MNO návrh na normalisaci. Ze široka rozvádí nutnost normalisování, t. j. zavedení jednotných typů (standardisace), což zajistě netřeba ani mnoho dokazovati. Mluví o druzích normalisace (závodní, národní, mezinárodní), o normalizačních společnostech, z nichž prvá je anglická z r. 1901 a americká z r. 1917, a vysvětluje jména těchto společností ve státech jiných. Československá normalizační společnost (ČSN) založena byla r. 1922. Autor rozšiřuje se o úkolech této společnosti hlavně pokud se válečného průmyslu týče. Začíná s jednotností vah, měr a názvů, dále mluví o normování jakosti, materiálu a jeho značích, o jednotném tolerančním systému, o normování nástrojů a hlavně strojů. Navrhuje, aby MNO utvořilo normalizační komisi, která by byla součástí ČSN a to co nejdříve. Tuto dobře míněnou snahu autorovu dlužno co nejvíce podporovati a je povinností voj. techniků snažiti se,

aby tento podnět — když již od r. 1922 zůstal ležeti ladem, opět nezapadl. Čteme-li články Ing. Stan. Špačka (D. L. č. 40, 41) o tom, co v normalisaci a mobilisaci válečného průmyslu kona velká Amerika, snad zmůžeme se my aspoň na voj. normalizační komisi v rámci ČSN.

Vysokou zdatnost naší stavební služby dokazuje výkaz o postavení budov MNO a je litovati, že hlavní autor projektu prof. ing. arch. Santrůček aktivní službu opustil. Svůj projekt dokládá vyobrazeními, mluví o počátečních obtížích, o tom, jak místo 25 dřevěných baráků 10×60 m a domu pro presidium, vyžadujících nákladu 21 mil. Kč, přišlo se na to vybudovati pro MNO provisorně blok činžovních domů. Z jara 1920 započato s projektem 12 činžovních domů a presidiální budovy, v r. 1921 na podzim vypsány v soutěži první dva domy a koncem r. 1922 uradovalo se již ve 4 domech, koncem r. 1923 již v 9 domech; další 3 domy se dostavují a nyní započíná se s budovou presidiální.

Výsledek stavby je neobyčejně přiznivý a lze jej klásti za vzor. Náklad, na místo, aby se jako obvykle překročil, se zmenšil. Místo povolených 33 mil. (mimo presidiální budovu) vydáno 15,7 mil. čili uspořeno 17,3 mil. Kč. Při tom, až dovoli poměry stavbu

definitivní, bude lze celý blok odprodati, neboť řešen je tak, aby malou adaptací získalo se 135 bytů dvou- až čtyřpokojových a hlavní budova dá se přeměnit na dům obchodní.

Další článek je kpt. inž. Seiferta, pokračování z jeho knihy o výbušninách, o výrobě nitrocelulosity. Doložen je fotografickými snímky strojů.

Zajímavá je hlídka ženijní, kde mjr. inž. Míka podrobně uvádí vývoj Herbertova vál. mostu a dokládá jej konstruktivními i fotografickými obrázky válečnými z rukopisné studie gen. v. v. Kopetze. Zmiňuje se zejména o stavbě mostu Herbertova u Vel. Gradisky, kde vydržel silné spodní větry, stavbu u Bělíny (délka mostu 927 m, postavena za 22 h.), u Rusčuku (798 m za 120 h., 300 mužů), u Pinzaru přes Tagliamento. Uvádí, že v r. 1916 objednalo Rakousko 53 polí (po 25 m), 6 montážních souprav a 35 lodí 50 t!

Mjr. Roczek recensuje práci o výcviku žen. vojska v pol. armádě (plk. Nawratil Saper i inżynier wojskowy). Plk. Nawratil, který 30 roků sloužil v rak. armádě, doporučuje cvičení prací zákopnických co v nejmenších družstvech, a nejčastější užívání ostrého náloživa trhacího a klade váhu na výcvik předáků, t. j. zkušených zá-

kopníků. Chce, aby aspoň 25% vojinů bylo vycvičeno jako předáci, 25% jako pomocníci předáků a zbylých 50% jako pomahači. Jeho názor na výcvik v malých skupinách nelze než dostatečně doporučiti. Dále uvádí mjr. Roczek, že plk. Nawratil snaží se upozorniti na nebezpečí a na katastrofální následky nedostatečného výcviku ve vrchní službě a žádá, aby aspoň 25% vojinů bylo vycvičeno jako kormidelníci. Ztotožňuje se s názorem plk. Nawratila, že vyškolení žen. vojska je nejtěžší prací vojenského povolání. Jsem toho názoru, že při zkracování vojenské činné služby nelze ženijního vojína vycvičiti současně na zkušeného zákopníka a kormidelníka a že by bylo správné výcvik dělit. Mluvílo by pro to i to, že v rak. armádě bylo velmi mnoho pionérů překládáno k sapérům, jichž byl vždy nedostatek.

Polouřední zprávy MNO přinášejí článek o posuzování leteckého benzínu (št. kpt. dr. ing. Ettel) a normalisace materiálu ke konstrukci letounů (kpt. Rounovský a mjr. ing. Hrbek). Hlavně článek posleďní je výsledek úmorné činnosti normalisační a nutno jej co nejvíce zdůrazniti.

Ing. Ha.